

СРПСКИ СИОН

Год. X.

Број 52.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 24. децембра 1900.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА

ГЕОРГИЈЕ ПРВИ

по Божјој милости и вољи народа српског, православног Архијепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, Његова Цар. и Ап. Краљ. Величанства ФРАНЦА ЈОСИФА ПРВОГА, прави тајни саветник, кр. угар. великашког дома, и кр. хрватског и славонијског земаљског сабора члан, преизредних ордена: ц. и кр. гвоздене круне првога реда кавалер, краљ. српског св. Саве првога степена, као и Књажевства црногорског Данилова реда првога степена великокрстник и т. д.

високочасном, пречасном и часном свештенству оба реда, и побожном православном српском народу богохраниме архидијецезе карловачке, прелубазној частви својој духовној, шаље усрдни поздрав и патријарашки благослов.

Данас је, љубазни моји, равно хиљаду и девет стотина година, како се свршило веліе и преславног чедо, како Бог на земљу пріјде и човеккз на небеса взиде, или — како изрекх великог таинство Рождества Твога, Христе Боже наш.

Деветнаест стотина година навршило се је, како се сусрела љубав и правда Божја, те у бескрајној милости својој целом роду људском даривала Искупитеља и Спаситеља, Господа нашег Исуса Христа.

За који дан ући ћемо и у двадесети век, ал нам је и данас неизмењена Божићна радост највећег догађаја у животу човештва.

И данас силе небесних радјутса и земља сз человекки веселитса, као да и данас светли она светла звезда, што је показала вк вертепк влкцајушаса невлкстимаго; — као да смо и ми удостојени приступити оним бесценим јаслама, у којима се љупко

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

осејивао на цео род људски **везлѣтнн младенецъ**, којем је небо престо; као да смо и ми поред пастира, међу које је благоволео сићи Онај, **вгоже воинства окрѣжуютъ аггели**; као да и ми приносимо са **волскима персидстннѣ дары избраннѣ на земли рождѣномѣ царю небесномѣ**.

Божићна се радост не мења, нити ће икад мањом бити; нојзи ни краја бити не ће, јер се Господ Исус Христос родио за сва времена и за све људе; јер смо сви дионици Његове благодати, сви се кроз Христа спасавамо, на топлоти Његове милости сунчамо и на светлости Његове науке озарујемо; сви ми и сви ће после нас.

Ако не гледамо сјајне зраке звезде Витлејемске, нама светли **свѣтѣ разѣма**, и **разѣмноѣ солнце правды**. Ако нас не води звезда Витлејемска, да се поклонимо **превѣчномѣ младенцѣ**, топлота Његове љубави и светлост Његових истина греје и обасјава, те одушевљава и нас, као што је и човештво пре нас и као што ће и после нас, да се увек највећом радошћу вечне благодарности и побожности клањамо: Учителу над учитељима, Мученику над мученицима, Сину Божјем, Спаситељу света, Господу Исусу Христу и Његовим вечним истинама, божанској премудрости, бескрајној љубави, најсветијој правди, недостижној милости и **долготерпѣннѣ**.

И зато ће Божићна радост веселих срдаца хришћанских увек умилно дочекивати данашњи дан и остаће увек свежа, пуна и велика. Зато се је она, љубазни моји, и синоћ разлила по души свију нас, а раздрагани и освећени њоме за то смо и синоћ у собе и одаје своје унели сламу и просули је по њима у спомен сламе Витлејемских јасала. Зато смо и украсили своје столове милим Божићним колачем, у спомен **превѣчнаго младенца**, а окадили га измирном, даривали земним плодовима, сребром и златом, какво се у кога нашло, и осветлили га чаробном светлошћу тијога кандила и високе воштанице. Зато смо и синоћ, искупљени око Божићнег колача, стари и млади, велики и мали, заборављајући све невоље, које тиште свакога у бризи његовој, испевали Божићне песме све редом.

И тако, кад сте украсили домове своје Божићном лепотом и светињом, и кад сте Божићном радошћу развеселили се у породицама својима, ево сте се искупили, мила децо моја, и у цркви својој, као браћа и синови једне нам матере цркве и свете вере православне, и једнога лепога имена српскога; искупили, да у дому заједничке вам молитве принесете у радости **хвалѣ и пѣннѣ**, топле молитве и побожне жеље Господу Богу своме, једном у Пресветој Тројици, и да спојите весела срца своја у заједничку радост, те један другоме у љубави и миру, са жељама најлепше доброте братске и хришћанске, поздравите мили празник Рождества Христова.

А тако искупљенима, свима вама без разлике, мила децо моја, ево и мене у очинској и архипастирској љубави, да вас са престола ми патријарашкога загрлим све, и да вам поздравим и Рождество Христово и са њиме спојене све празнике Божићне: Христос се роди! Ваистину роди! Богом благословена била вам радост ваша, мила децо моја.

Велика је радост у речима Христос се роди, колика ли је у отпоздраву: Ваистину роди! Али и у највећој радости човек не сме заборавити своје дужности. — Дужности су многе, а јер је испуњавање њихово на корист и спасење, не треба да су вам тешке ни дужности хришћанске, ни дужности црквене и народне, нити дужности грађанске.

Старао сам се и досада, да вам пишем, љубазна децо моја, за опште спасење ваше, које је мени тим више на срцу, јер су душе ваше поверене мени и мојој архипастирској љубави, старању и одговорности. Не пишем ја ни ово, да посрамам кога од вас, него да вас поучим као своју љубазну децу, једне вере, једне крви и народног имена са мном. Да вас поучим, да не грешите, и да се Рождеству Христову одужите.

Пре деветнаест стотина година на земљи рођеноме Цару небесноме прине-

соше: ангели п'кније, небеса зв'кздѣ, волски дары, пастирје ч'сдо, земаа вертепѣ, п'стываа гасли.
 А после деветнаест векова шта ли ћемо принети ми, Спаситељу своме, свој доброты Његове милости, свој светлости и сили Његове науке?!

Принесимо веру, љубав и наду своју. *Веру*, без које није могуће угодити Богу, јер који хоће да дође к' Богу, ваља да верује да има Бога, и без које вере не можемо спасени бити, без вере у Господа Исуса Христа, Који је силно посведочен за Сина Божјега.

Принесимо *љубав*, јер је она највећа међу добродетелима хришћанским, већа од пророштва, од познавања свију тајни и свију знања, већа од вере која и горе премешта, јер љубави ако немаш, ништа си, ништа ти не помаже.

Принесимо Рождеству данашњем и Спаситељу свију нас и *наду* своју у Њега, као Господа Бога свoga. Њоме се хвалимо и веселимо, јер Господ треба да је крепост наша и штит наш, у Њега да се поуздава срце наше, јер Он помаже. Надаће се неће осрамотити, јер до неба је милост Божја и истина Његова до облака, а правда **вѣ в'кки в'кквѣ**. Престо је Његов вечан и непоколебљив, а скиптар царства Његова скиптар правце. Благо човеку, који се у Бога узда! — Чуј народе мој, и пригни ухо своје к' речима уста мојих и срца мога.

Ако принесете, љубазна децо моја, Господу Исусу Христу и данас веру, љубав и наду своју са свима плодовима, са свима добрима делима, која се рађају у тима трима хришћанским добродетелима, онда ћете најлепшим даром даривати и најсветију успомену Рождества Христова, страсне муке и Голготску смрт, што ју је Син Божји, у данашњи дан преславно рођени, претрпео, да нас са Оцем Својим помири и Господу Богу нашем посини. — С' тим даровима најдостојнијима ћете се показати благодати у Исусу Христу, којом смо сви постали синови видела и синови дана.

Можете ли те дарове принети и данас Христу Господу нашем, ви ћете сами најбоље знати, љубазна децо моја. Сами себе окушајте, јесте ли у вери, сами себе огледајте. Испитајте душу своју и њезину веру; испитајте срца своја и њихову љубав; огледајте наду своју и њезино уздање у Бога.

Но при томе не заборавите, да је вера тврдо чекање онога, чему се надамо, и доказивање онога што не видимо; да је вера у побожности, у молитви, у богослужењу, у свећењу имена Божјега, у светковању празника, у похађању храмова Божјих, у поштовању икона и свију светиња, у послушности заповедима Божјим и црквеним, у поштовању црквених старешина и служитеља Божјега олтара, у даривању св. храмова и украшавању њиховом, у исповедању учења црквеног, у чувању и одбрани вере и цркве своје и у готовости све за славу њихову допринети и жртвовати.

Не заборавите ни то, да хришћанска љубав љуби Господа Бога свим срцем, свом душом, свима мислима; да љуби ближњега, као што је човек кадар љубити самога себе; да љубав дуго трпи, да не завиди, да се не велича, да се не надима, да не чини што не ваља, да се не срди и немисли о злу, да се не радује неправди, а радује истини, да све сноси, све верује, свему се нада, све трпи и да никад не престаје, а да увек држи заповести Божје.

Сетите се тога, да нада хришћанска треба да је као она у праведнога Јова, нада безкрајног уздања у милост и правду Божју.

И када на свему томе испитате и премерите, окушате и огледате своју веру, љубав и наду, те ако вам је она таква, као што сам је тек мало приказао; онда благо вама, благо би онда било Цркви којој сте мила чеда, благо и вери којом се сви поносимо православном, благо би било и народу нашем, чијем напретку и будућности, чијој слави и лепом имену српском, треба сви свој део увек да доприносимо.

Ако вам је таква вера, љубав и нада, ви ћете, љубазни моји, увек чинити што од вас црква и вера ваша, што од вас понос српски и корист народног црквенопросветног напретка тражила буде. — Јер ко верује, ко љуби и ко се нада, тај чува

веру своју, брани цркву и свако добро чини народу своме, а поред таквих синова, црква је радосна, школа се весели, народни напредак пева и будућност му се осмејује.

Ко верује, ко љуби и ко се нада, тај безприкорно врши и дужности грађанске, љуби своју домовину, чува своју дедовину и не напушта прага свога. Тај слуша власти и покорава се њиховим заповестима, по дужности и законима изреченима.

Властима се свима, — јер свака је од Бога — ваља покоравати, не само од страха, него по савести. Хоћеш ли пак да се не бојиш власти, чини добро и имаћеш хвалу од ње. Треба власти и потпомагати у њиховим племенитим настојањима, јер ова бивају ради опште користи и напретка.

То су грађанске дужности, љубазна децо моја, вршење којих вам и овом приликом на срце мећем.

А као украс свију врлина грађанских, као прва и највиша дужност свију нас, и данас и увек нека вам је на души, на срцу и у савести: непоколебива верност и на сваку жртву готова оданост Његову Ц. и Ап. Кр. Величанству, премилостивоме и доброме Господару, љубљеноме Владару славне и силне Аустро-Угарске Монархије ФРАНЦУ ЈОСИФУ ПРВОМ, Његовом превишњем Престолу и прејасном Дому владалачком.

Таким хришћанским, верским, народним и грађанским врлинама украшенима, нека вам је сретна радост Божићна, мила децо моја, а Бог мира и љубави нека је с вама сада, свагда и до века. Амин.

Дано у Срем. Карловцима године 1900. од рођења Христова, а Патријараштва Нашега једанаесте.

Горе поменути смирени Патријарх
Георгије Бранковић с. р.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

У очи Божића.

— Сава Петковић —

Божић!

Чаробна реч за безазлену децу. најрадоснији дан за старо и младо, величанствени празник за св. Цркву православну, а епохалан догађај за целокупни душевни живот човечанства.

Па чије срце не ће од радости заиграти на тај дан? Чију душу не ће обузети побожно весеље и миље на тај дан? Чија мисао не ће се на тај дан винути у небеске регијоне, где и анђели Божји, гледајући у страху чудесан догађај, поје славу и хвалу новорођеноме Богочовеку?

Нема тога ваистину, а ни не може га вајада бити, јер тада се и *небо и земља радују*, тада *сви анђели лисују на небесима* и *људи се тада радују* и свака твар игра ради Онога, који се родио у *Витлејему, Спасе Госиода.*¹

¹ Божићна стихира на Аггн.

*

Бадње је вече.

У пећи бадњак весело пуцкара, па шири по, тамјаном окађеној, одаји пријатну топлоту, загревајући тело а у души палећи побожне осећаје. Кандиоце весело трепти и расипа златне зраке по поду, божићном сламом позлаћеном, као да се и оно радује светлоте дану сутрашњем. Све је ту дивно, свечано; све весело, блажено. Па и одаја, досле обична и једноставна, као да се вечерас претворила у св. храм Божји, у коме све нечујно али складно велича велики дан сутрашњи.

На пољу свечана тишина. Сваки то похитао у свој дом, да унесе својима божићњу сламу, благослов и мир Божји. По небу трепере сићана кандила, као да је сама природа приредила импозантну илуминацију Цару над царевима. Па, гле, и небо и земља, и злаћани хор звездани и небеске и земаљске твари, у радости и

потајном неком страху, стрепе пред доласком Његовим!

А како и да не? Сутра ће да се роди друго сунце. Сјајније од онога, које обасјава земљу и градове; топлије од онога, које греје и оживљава земаљске твари — *Сунце правде, Христос Бог наш.*

Сутра ће да засија друга светлост. Светлија од сунчане светлости; величанственија од месечева сјаја — *светлости истине и разума, светлости од светлости, Бог истини од Бога истиног.*

Благо нама!

Сутра нам се рађа Сунце наше; сутра нам свиће зора наша; сутра се, Божјом милошћу, ослобађамо од несноснога мрака, који обавијаше душу и разум наш и сутра улазимо, очишћени од греха и ослобођени од власти ђавоље, у спремно нам Царство Божје.

Ој, зоро, свани нам што пре, да замркну за увек ови мутни дани нашег религијозног, друштвеног и политичког живота!

Ој, сунце, грани нам што пре, па разагнај ову грозну таму, у којој браћа по странпутицама лутају, и осветли путеве праве, по којима нам ваља ићи, који воде истинској срећи!

Ој, што пре! . . .

Са улице трже ме весели дечји жагор и глас звонцета.

„Хоћете л' примити вертеп?“ . . .

Под свежим утиском побожних црквених песама и декламација из устију љубимаца Христових, који данас, из пијетета према Њему, приказују источну мудрост, како се клања сунцу правде — утонух у дубоке мисли. Пред очи ми изиђоше светле слике чудеснога рођења Христова и чудни догађаји, који га пропратише. Мисао ми се вину у далеку прошлост, када су, по рођењу Његову, источни мудраци кренули се на тешки и далеки пут, да се поклоне Великоме Цару, да Га царски даривају и да Га, као и ова деца вечерас, славе и величају.

У необичном расположењу узех Св. Књигу, да из ње, као из вечног извора, поцрпем и овом приликом поуку. И већ на првом листу (Мат. 2, 1—23) нађох,

што сам тражио. На њему је премудрост Божја руком човечјом исписала један догађај по рођењу Спаситељеву, као потврду и доказ Божанства и царске моћи Онога, који се у Витлејему родио. То је *поклоњење источних мудраца* и то хоћу у кратким потезима да изнесем пред читаоце овога листа уз благе дане ове, када се по свима српским кућама носи вертеп и приказују источни мудраци.²

*

Долазак источних мудраца у Витлејем, да се поклоне Великоме Цару јесте небориви доказ, да је промисао Божја и језичнице, као и Јудеје, спремила за примање Искупитеља. И доиста језичници Га примају у лицу својих бољих представника, у лицу источних мудраца.

Да видимо ко су управо ти мудраци, о којима толико слушамо.

Реч мудрац (*μάγος*) означава у Св. Писму људе чаробнике, који су неком вишом силом вршили чудна дела (Исх. 7. и 8; Исаија 47, 8. 13.; Дел. ап. 8. 9. 11; 7—11; Јер. 39, 3. 13.) Такав су појам о њима имали Јевреји. Код Миђана, по сведочанству Иродота,³ сачињаваху они неку особиту касту, која је вршила богослужење и бавила се науком. Постојала је таква каста и код Перзијанаца. И они су били жреци и учитељи, а бавили су се природним наукама и богословљем, специјално пак астрологијом са том сврхом, да из звезда предсказују будућност.⁴ Тако видимо маге, где тумаче снове Астијагу.⁵ Видимо их и у Вавилону под именом Халдејаца (Дап 2, 5).⁶ Њима је постављен за начеоника пророк Данило (ст. 48), и они су свакако преци јеванђеоских мага. По примеру свога начеоника они су са ученошћу спојили високи морални смисао, имали су доста правилне појмове о Богу и, као што се види из јеванђеоске приче, чврсту веру у

² За основ овога, што долази, узео сам ваљану расправу ученога Руса М. Богословског (Види Православниј Собесјдникъ часть I. 1893. год. стр. 1—46.)

³ Herod. I, 101.

⁴ Aulus Gellius III. 10. 9. XIV, 1; Strabo XVI. 1.

⁵ Herod. I, 120

⁶ У том граду подигнута је у чувеном храму Беле као нека опсерваторија за посматрање звезда, (Herzog, Real-encykl. I. Band. S. 648. 1854. г.)

Бога и Његово откривење. Осим тога, по мњењу неких црквених учитеља,⁷ били су и цареви. Да ли је и у колико је ово вероватно не ћемо испитивати; свакако није искључена могућност пошто се они, као сиромашни људи, не би могли кренути на тако далек пут, скопчан са великим материјалним тешкоћама и не би могли даривати Новорођенче са тако скупоценом дарима (стих 11). А дари ти беху заиста царски: злато — као Цару неба и земље, ливан⁸ или ладон — као Богу, и измирна⁹ — као човеку, који је требао окусити смрт. Због овога броја принесених дарова мисле, да је и мудраца било троје и, по предању, имена им беху Мелхијор, Гаснар и Валтазар.

На основу ових дарова, као продуката арапских, неки¹⁰ тврде да су мудраци дошли из Аравије. У томе их утврђују и речи из Св. Писма: Царје Фарсијстин и остроки дары цринеџтџ, царје Яравстин и Гава дары приведџтџ (Псал. 71, 10.) Што се тиче злата није потребно доказивати, да је њега било у изобиљу не само у Аравији, него и у Перзији; ливан пак и измирна и ако не беху перзијски продукти, али без сумње, као драгоцености, били су предмет трговине, увоза. Што се пак тиче пророчких речи 71. псалма, то их не смемо схватати у буквалноме, него у духовноме смислу, па под царевима разумевати не цареve из одређене државе, него уопће цареve из језичничкога света, који је требао да призна Божанско достојанство Месији и да Му се поклати као Цару, чије царство није од овога света (Јов. 18, 36).

Неки опет доводе њихово порекло из Месопотамије,¹¹ неки из Јегипта,¹² а неки из Перзије.¹³ И ово је последње мњење

7 Tertulian in lib. contra Judaeos u lib. contra Marc. tertio; Cyrilian in sermone de Baptismo Christi. Св. Јов. Златоусти; бл. Августин и др. (Curs. Compl. s. Scripturae).

8 Мирисна смола. У Ст. Завету спомиње се у Исх. 30, 34—38. у Новом. Апок. 18, 12.

9 Ароматска материја (Исх. 30, 23) горка укуса, зато и служи као символ јада и несвоље.

10 Justinus, Dialogus cum Trif. Jud. c. 77. 78. Tertul. Adv. Marc. III, 13.

11 Неве у својој историји детињства И. Христа, Sluttgart 1893. S. 346.

12 Möller.

13 Clem. Alex. Strom. I. p. 359. Златоусти, Теофилакт и новији.

највероватније. А ево зашто. У првоме реду сама реч *маги* перзијскога је корена. Из тога је корена, по Гизенију,¹⁴ изведена грчка реч *μάγος* и латинска *magus*. У Перзији је највећма била развијена астрономија, прорицање из звезда; тамо се сачувао обичај, својствен источним народима, да се приносе царевима и важним личностима дарови. Затим Перзија, у односу према Јудеји, лежала је управо на истоку, док је Аравија на југо истоку. Најзад у Перзији, благодарећи заробљеним Јудејима особито Данилу који је тамо дуго времена живео, могло се већма него у другом којем источном крају, распрострањити живо и чисто предање о Цару све земље, који се имао родити у Јудеји. Тога мњења држи се већина старих и нових тумача, а примила га је и православна црква, као што се то види из стихире на Лиги у нед. пред Рођењем Христовим, где се ови мудраци називљу перзијским царевима.

Они су, по предању, касније постали Хришћанима и завршили су свој живот мученичком смрћу. Моћи им беху пренешене најпре у Цариград,¹⁵ а по том у Милан. Од 1162. г. налазе се у келнској катедрали.

Намеће нам се питање: како су ови мудраци у тако удаљеним крајевима дознали за рођење Христово и ко их је довео донде? У Св. Писму се каже: видџхомџ звџздџ егџ на востоџџ (2, 5), По звезди дакле, изгледа, да су дознали за то и звезда им беше водиља. Али да ли само по њој? Може се са доста великом сигурношћу претпоставити, да су и језичницима, за неколико векова пре рођења Христова, била позната обећања и пророштва о скором доласку обећаног Месије. По свима источним крајевима, откуда су мудраци дошли, беху расејани заробљени Јудеји. Па они су могли врло лако упознати становнике тих крајева са својом вером и надом у Месију; они су им могли врло лако саопћити разноврсна пророштва о Њему и, међу осталим, знаменито пророштво Валаамово о звџздџ имџјуџиџ воз-

14 Gisen. thes. II, 766.

15 Инокентиј Чтанџ еванг. историји XI, стр. 63.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

сјати ѿ Иакова (Числа 24, 17). А највећу услугу могао је учинити у томе и без сумње је учинио пророк Данило. Вавилон је био тада у рукама Перзијанаца. Перзијанци високо поштоваху Данила ради мудрости његове и поставише га за начелника над свима вавилонским мудрацима (Дан. 2, 46—47). Није могуће, дакле, да су његове знамените *седмине*, по којима је тачно одредио време доласка Владике Христа (Дан. 9, 24—27). остале непознате потчињеним му мудрацима. На против може се претпоставити, да су се ове седмине, по смрти Даниловој, преносиле с колена на колена и да су код источних мудраца биле предметом особитога изучавања. Може се шта више мислити, да су источни мудраци имали у својим рукама кључ за правилно разумевање ових седмина, па кад се оне завршиле, а са тим завршетком појавила се давно можда очекивана звезда од истока, они су били уверени, да се родио цар јудејски и пошли, да Му се поклоне. Само тако се може разјаснити, откуда су мудраци по овој звезди тачно дознали за рођење Великога Цара у Јудеји.

У новије доба почео је спекулативни ум људски, да баца сенку сумње на све, што се у Откривењу налази. Па та је судбина снашла и јеванђеоску причу ову о поклоњењу мудраца и појави чудесне звезде на истоку. Т. зв. негативна критика у лицу Штрауса,¹⁶ Кајма¹⁷ Баура¹⁸ одбацила је ову причу као прост мит. Али ми ћемо одмах видети, да је појава ове звезде историјски факат, засведочен од многих чувених стручњака и авторитета.

Од историјских споменика заслужују особиту пажњу тако зване китајске таблице¹⁹ и астрономска опажања индијанска, која се одликују несумњивом старином и великом тачношћу. У њима се говори о некој новој звезди, која је светлила више од седамнаест дана. По рачунању новијих испитивача²⁰ време појаве ове звезде пада

управо у време рођења Христова: ова је наиме светлила од свршетка децембра 749. г. па кроз цео фебруар 750. г. од осн. Рима. Ова необична звезда, која је светлила у епоси рођења Христова, била је позната и Грцима и Римљанима. Тако је, по сведочанству Оригенову,²¹ знао за ту звезду Целз, љути непријатељ хришћанства. И сивилинске књиге говоре, да су се источни мудраци поклонили пред новом звездом. Касније Халкидиј, свакако језичник из IX. века по рођ. Хр., описује појаву те нове звезде. И сва та сведочанства, попрчена из старих незнабожачких извора, несумњиво доказују фактичност појаве звезде Месијине.

Што се тиче хришћанскога предања, и у њему се свагде приказује звезда Месијина као несумњиви историјски факат. Од хришћанских писаца споменућемо св. Игњатија Богоносца, који је најближи времену рођења Христова. Он у својој посланици Јефесцима (гл. XIX.) описује чак и спољашњи вид ове звезде. По његовим речима „звезда је Месијина светлила јаче од свих звезда и светлост је њена очаравала; сви су се дивили новој појави тој, која је произвела на људе необичан утисак.“ Други као н. пр. Ориген²² и бл. Јероним²³ говоре о њој као о комети, св. Василије Велики²⁴ о њој као о новој, ма да необичној, но пак говори ипак природној звезди.

Значајно је, да се сва та стара историјска сведочанства потпуно подударују са испитивањима новијих научника. За нас је особито важно испитивање генијалнога астронома Кеплера. Случај за то био је овај. 17. децембра 1603. г. наступило је сједињење две велике планете — Јупитера и Сатурна у зодијаковом знаку риба. Друге године у септембру 1604. са првим двома сјединила се нова звезда прве величине, која је 1605. ишчезла и после се није ни појављивала.²⁵ Ова знаменита појава у звезданоме свету привукла је на се пажњу великога Кеплера. Он — као познавалац астрологије а зна-

16 Strauss, *Leben Jesu I*, 221—267.

17 Keim, *Geschichte Jesu v. Nazara, I*, 273 и даље.

18 Bruno Bauer, *Synopt*, S. 94. и даље.

19 Превео их је и издао v. Fouquet г. 1774.

20 Wieseler, *Chronolog. Synopse d. vier Evang.* 1843. г. S. 67 73. Затим *Neue Beiträge* p. 149. и др.

21 Orig., *Contra Celsum I*, 60.

22 *Contra Celsum. I*, 58, 60.

23 Толкованіе на XIX. гл. пр. Исаяје.

24 *Homil.* 25.

25 Ebrard, *Wissenschaftl. Critic.* 1850. 2. Aufl. S. 229.

јући од каквога је значаја могло бити такво сједињење у очима старих мага — реши се да испита, не били се могло било догодити такво сједињење у почетку хришћанске ере, у епоси рођења Христовог. Сједињења Јупитера и Сатурна догађају се у једноме и истом трокуту десет пута у току две стотине година. Кроз 200 година планете прелазе у други трокут, и у првом трокуту сједињавају се опет, пролазећи само цео зодијак (који се састоји из четири трокута), пошто истеку 794 године, четири месеца и дванаест дана. Рачунајући натраг, Кеплер је пронашао, да је такво сједињење Јупитера и Сатурна у сазвежђу риба било несумњиво 747—748. г. Осим тога он претпоставља, да се у то време могла са Јупитером и Сатурном сјединити још нова, необична звезда, слична оној, или баш сама она, која се сјединила са Јупитером и Сатурном у септембру 1604. г. А ако је то тако, онда „шта су друго, пита он, Халдеји могли видети у тој појави, ако не показивање на величанствени догађај.“²⁶ Овај факат сједињења планета проверен је и у новије време рачунањима независних истраживача Шуберта²⁷, Иделера²⁸ и Визилера.²⁹ Овај последњи дели у свему мишљење Кеплерово, па вели, да се је год. 747—748. као и год. 1603—1604., сјединила са Јупитером и Сатурном нова звезда, која је светлила од свршетка 749. до марта 750. године, као што се о томе спомиње у китајским хроникама. Па ако је источним мудрацима, на основу седмина Данилових, тачно била позната година рођења Христовог, онда је појмљиво, да су у сједињењу две планете 747. г. могли уочити знак за нешто велико у будућности, а у новој звезди, која се сјединила са првим двома, увидели су показивање на рођење Великога Цара јудејског и пошли, да Му се поклоне и да свету објаве, да се ваистину родило солнце правде Христосъ Богъ нашъ . . .

*

26 De nova stella, Ppar 1606. г.

27 Das Licht u. die Weltgegenden sammt einer Abhandlung über Planeten-Coniunctionen und den stern der drei Weisen. Bamberg, 1821. г.

28 Vermischte Schriften, Band I.

29 Chronslog. Synops. d. vier Evang. S. 67—73.

И нама светли још светлија звезда волила — Откривење Божје. Пођимо једнодушно за Њом и Она ће нас одвести у други Вертеп — св. Храм Божји, у коме Божански Младенац увек станује и у коме ће живети ко сва дни до скончанија вѣка.

Поклонимо се и ми Великоме Цару своме, принесимо Му најдрагоценије и најдраже Му даре: веру, наду и љубав хришћанску, и у тима врлинама поздрављајмо један другог са лепим поздравом Божињим: „Христос се роди!“ — — „Ваистину се роди!“

Карловци у очи Божића 1900. год.

Нешто о хришћанској цркви.

— по Дру Шлауху —

Сваки човек осећа у себи онај закон, о којем св. Павао говори, да је уписан у срца човечја и да о њему сведочи вазда жива и горећа савест. Јест, савест, која се, пошто је слободна од трулежа земаљског, узвисује горе, на небо, да овде извор свога бића и последњу тачку свога одређења потражи. Који год посматра ток човечјег живота, тај види, да је савест онај златни конопац, који се без прекида провлачи кроз историју човештва; кога, ни големи напредак у култури, ни опадање у моралу, ни сила, ни икакве прелазне буре не могоше уништити. А ово човечанству на похвалу служи. Јер баш у томе и лежи сва слава и величина човечја, да није дозволио, да се овај глас савести икад, коначно угуши. Слика Божја у души човечјој потамнула је већ више пута; рајска змија долазила је човеку не један пут, тепајући му умилним гласом сирене: „Ти си и нема га осим тебе“ (Исај. 47; 8.) али човек се у данима напасти и невоље увек погледом на небо обраћао. Па и данас када је земаљско овладало човеком, више, но икада; када се животне бриге свалише на човека, а тежња за уживањем царује свим бићем његовим — још и данас у савести човечјој живи једна виша, надземаљска идеја, која постојано тражи тумачење свих оних тајана, које му душу са свих страна окружују. Јер док се чо-

век заноси ласкавом цивилизацијом, којој је лозинка: Напред, у исти мах чује он у души својој и један други глас, којег је обележје: Горк њмѣмѣ срдцѣ!

Овај глас човечје немоћи, глас слабо-сти људске природе, која се у Богу по-јачава, разумела је и једино га разуме и данас прква Христова. Христово иску-пно дело наставља она и данас и у томе ју ни време, ни простор не могу да спрече. Као засноватељка европске културе, на-предовала је она заједно са поклоницима прогреса. Као непокретна стена одржала се и стоји она посред силних таласа то-ликих страсти, не попустив ни једне „јоте“ од свога догматско-моралног учења, поди-жући к себи паћенике љубављу својом. Она је знала, да култура не даје обране против патњи; знала је, да је наука не-моћна и нема онда, кад срце мелема тражи, кад и нада престаје. Знала је добро, да обична лакомисленост и залутао ум могу ослабити веру срца човечјег, али не могу слику Божју коначно истргнути из душе човечје, јер она је овде неизгладиво упи-сана. Све ово знала је, па и данас зна црква Христова. Она је и данас благотворна мајка нашој немоћи.

Или је зар престао човек — човеком бити, пошто учини толики напредак у кул-тури? Зар нема више греха, које би по-кајати требало? Нестало је зар патње, која човека к очајању вуче? Нема зар више смрти, после које почиње бескрај-ност, бескрајно непознато? — Зар је дакле могао престати значај Христове вечне цркве?!

Пратити човека на мучном путу на-претка, поучавати незналицу, стишавати страсти, тешити несретне у животу, богате подстрекавати на љубав, сиротињу опоми-њати на стриљење, свакоме све бити, само да све придобије Христу, гле! ето то беше дивна и узвишена задаћа хришћанске Цркве — увек, па и сад.

У овоме лежи сила и надмоћ Христове религије; у томе је њен вечити сјај, којем осветљава путеве разума и срца, — и у томе лежи и прека потреба вечног делања Христове цркве.

Она је божанска установа; сила, која

је у њој, која њу одржава и чува, да истраје док је света, јесте божанског по-рекла и никад пропасти неће. Па и онда, кад јој утицај на срца ослаби, кад је не-пријатељске струје — за време — над-јачају, а људске страсти на „рызѣ“ њезину већ и коцку баце, да је раздеру; и онда, када је читави народи прогоне, неће је ни тада, нити икад моћи уништити. Јер Божја десница лебди над њом и чува ју! Дивља, сурова сила прогонила ју је из Азије и — утонула је у варварство; Европа ју је примила и — просветила се. Овде јој снагу могу ослабити погрешна наука и поквареност, али не треба заборавити, да грешке плода никад не донесоше и да поквареност — системом постати не може, јер иначе само човештво пропада!

Такова је ето Христова црква! Благо је оном, ко глас њезин слуша, те може са псалмопевцем запевати: Господе! омилио ми је стан дома Твога, и место насеља славе Твоје. (пс. 25, 8.)

Ср. Карловици

Максим Терзин.

Неколико речи о руској цркви и свештенству.*

Из писма Н. В. Гогола.

Узалуд Вас плаше нападаји, што се сада дижу на нашу цркву у Европи. Осу-ђивати са равнодушноности свештенство наше исто је тако неправда. Зашто Ви тражите, да би наше свештенство, које се до сада одликовало величанственим миром, које му тако дивно доликује, — упоредо стало са европским букачима и почело слично њима штампати своје опровргавајуће брошуре? Црква наша поступала је мудро. Ако хо-ћеш да је браниш, пре свега је добро познати мораш. А ми у ошће врло слабо познајемо цркву нашу. Свештенство наше није беспослено. Ја врло добро знам да се у дубини манастира и тишини ћелија спремају дела у заштиту цркве наше, која нико није кадар опроврћи. Ну, свој посао чине они боље него ми; они се не журе,

* Из књиге: Сочиненія Н. В. Гогола. Томъ VII. стр. 35—39. Изд. XV. Спб. 1900. Ово је писмо писац упутио грофу Алексу П. Толстоју.

већ знајући шта захтева такав предмет врше посао свој у дубоком миру, молећи се, васпитавајући саме себе, изгањајући из душе своје све што је страшно, слично неумесној, безумној грозници — уздижући душу своју на ону висину небеске безстрашности, на којој безуветно увек морају бити ако хоће да буду кадри достојно говорити о таком предмету. Али та заштита и одбрана не ће бити довољна да се убеди западни католици. Црква наша мора се светити у нама, а не у неким речима. Сами ми морамо бити црква наша и ми сами морамо разносити истину њену. Они веле — црква је наша без живота. Тиме су они рекли лаж, јер црква наша баш и јесте живот, ну ту лаж своју они су извели логички, извели су правилним изводом: ми смо лешине, а не црква наша и по нама они су назвали и цркву нашу лешином. Па како да бранимо цркву нашу и како да им одговоримо ако нас овако запитају: „А да ли вас је црква ваша учинила бољима? Да ли свако од вас испуњује своју дужност као што треба“? Шта ћемо им тада на то одговорити, осетивши на једном у души и савести својој, да смо све време ишли мимо цркве наше, те шта више, тешко да је и сад као што треба знамо? Владамо нецењеним благом и не само да се не бринемо да то осетимо, већ не знамо ни где смо га оставили. Ишту од домаћина да им покаже најлепшу ствар у дому своме а домаћин и сам не зна где је она. Та црква, која се као невина девојка једина само сачувала од апостолских времена у нетакнутој првобитној чистоти својој; та црква, која је сва са свим својим дубоким догматима и најмањим спољашњим обредима тако рећи са неба спешена баш за наш народ, која је једина у стању да разреши све недоумице и питања наша, која може пред лицем целе Европе извести чудо нечувено, присиливши сваки наш сталиш звање и дужност, — да уђу у своје законите границе и неизменувши ништа у држави дати јој силу, зачудити цео свет дивном хармонијом тог једног и истог организма, којим је она досада плашила — и ту цркву ми не познајемо! И ту цркву, створену за

живот, ми до данас нисмо увели у наш живот!

Не, сачувај нас Боже, да бранимо да нас цркву нашу! То би значило унижавати ју. За нас је могућа само једна пропаганда — живот чаш. Животом нашим ми морамо бранити цркву нашу, која је сва *живот*; мирисом душа наших морамо ми разносити истину њену. Нека мисионар католичанства западног бије се у прса, те размахујући рукама и речитошћу плача и речи изазива сузе које се брзо суше. Проповедник католичанства источног треба пред народ да излази тако, како би већ од јединог смиреног изгледа, благих погледа и тихог али потресајућег гласа, који излази из душе у којој су умрле све жеље света — све се покренуле још пре него што би он разјаснио саму ствар и у један глас довикнуло му: „Не труди се с речима, и без њих чујемо свету истину цркве твоје“.

Примедба, као да је код нас власт цркве отуд слаба, што наше свештенство мало има светског духа и слабо је окретно у друштву, исто је тако ружна као и тврдња да је свештенство код нас уставима наше цркве тобоже сасвим одстрањено од додира са животом и свезано у свом раду државном влашћу. Свештенству нашем дате су законите и тачне границе у његовим додирима са светом и људима. Верујте, да не би било лепо кад би се они чешће с нама сретали, учествујући у свакидашњим нашим скуповима и шеталиштима или залазећи у наше породичне послове. Свештено лице подлежи много већим искушењима него ли ми, те би брзо отпочеле оне интриге по кућама, ради којих баш осусују римо-католичко свештенство.

Римо-католички свештеници баш због тога су и постали рђави, што су одвећ светски дух примили. У нашег свештенства има два законита поља, на којима се они с нама сретају, а то су исповед и проповед. На та два поља, од којих бива само једаред — дваред у години, а друго може бити сваке недеље — може се урадити врло много. И ако је само свештеник, видећи много што-шта рђавог међу људима, — умео о томе до сходног времена ћу-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

тати и дуго у себи размишљати на који ће начин о томе поуку рећи тако, да би свака речца управо до срца дошла — то ће он при исповеди и проповеди заиста тако рећи, како никад не би могао при свакидањем с њима разговору. Нужно је даље, да он говори с каквог узвишеног места, како би човек, који стоји у гомили света у то доба осећао не присуство само његово, већ присуство самога Бога, који обојицу једнако пази, те да би се осетио обострани страх од Његовог невидљивог присуства. Не, то је шта више врло добро, што се свештенство наше налази у некој удаљености од нас. Добро је, што су се и самим својим оделом, које не подлежи никаквим изменама по захтеву наших глупих модâ — оделили од нас. Одело њихово је дивно и величанствено. То није бесмислени од осамнаестог века заостали рококо, нити обично без икаквог значаја одело римокатоличких свештеника. Оно има свој смисао, јер је по слици и прилици онога одела, које је носио сам Спаситељ. Треба да они већ и у самом оделу свом носе себи вечну напомену о Оном, Чију слику они су дужни нама да представљају, да не би ни за тренут ока забравили се нити расејали у забавама и ништавним светским потребама; јер од њих ће се по хиљаду пута више тражити неголи од сваког нас, — да би непрестано осећали, да су они као неки други и виши људи.

Не, док је свештеник још млад и живот му је непознат, он се шта више не би смео ни сретати с људима друкчије, доли на исповеди и проповеди. А ако му је и могуће да уђе у разговор, то тада треба да пази, да то чини само с најмудријим и најискуснијим људима, који би га могли упознати са душом и срцем човека, насликати му живот у његовом правом облику и светлости, ако не онако каквим се он показује неискусну човеку. Свештенику је уз то нужно много времена да се и самим собом забави, да се спрема за узвишене послове службе своје. Он мора и у том узети пример од Спаситеља, Који је дуго времена провео у пустињи и тек после четрдесетдневног спремајућег поста

изишао к људима да их учи. Неки од данашњих умника измислили су као да једино гурајући се по свету може се свет добро познати. То је просто глупост. Као опровржење тога мишљења служе баш сви светски људи, који се непрестано промећу по свету и уз све то много мање познају свет од других. За свет се васпитавају људи не у свету, већ даље од њега у дубоком унутрашњем посматрању себе, у истраживању и испитивању своје властите душе, јер су тамо закони свега и свему; наћи пре свега кључ за своју властиту душу, а када нађеш тада ћеш са истим кључем отворити душе свију.

Превео: свештеник Рад. М. Грујић.

Срби сликари.*

(Наставак)

XXV. Михајило Кутлија живописац.

(1839. год.)

Његов сам један рад нашао у кући госп. Васе Живановића у Осеку (у дољноварошкој пијачкој улици). То је велика икона Св. Јована Крститеља, коју је Кутлија 1839. г. као свечарску икону за Васиног оца — бившег богатог трговца Осечког Антонија Живановића дивно живописао. Распитивао сам старије људе у Осеку за њега: где се је родило, где живео и делао, па ми не умеде нико ништа рећи о њему.

XXVI. Јован Бакаловић, живописац.

(1820. год.)

У кући г. Николе Живановића, градоначеоника Осечког у миру, налази се икона (свечарска) Св. Јована Крститеља, коју је 1820. г. лепо и уметнички живописао Јован Бакаловић, који је испод свога посла и потписан. Пошто је пок. мати госп. Николе рођена Карловкиња, и пошто се сећам, да је у оно време кад сам ја богословом био (1881.—1885.), у Карловци било Бакаловића, судим, е је и овај сликар био Карловчанин, те ваљада у Карловци и живео. Био је вештак.**

Осек.

Л. Богдановић.

* Наставак иза бр. 41. о. г.

** Г. Богдановић мисли истраживање сликара и његових радова наставити у овом листу рад свој о томе ишнети.

Ур.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Именовања.) За привр. конзисторијалног бележника Епархије Темишварске именован је *Милан Андрић*, досадањи подбележник, а за подбележника *Милета Јакшић*, бивши професор Монашке Школе.

(Прелази у Св. Православље.) Течајем г. 1900 прешло је у Осеку у православу веру свега 9 особа, и то 7 из римокатоличке, 1 из аугсбуршке вере, а 1 Јеврејкиња.

У Босни и Херцеговини.

(Катихетски испит.) Пред нарочитом комисијом, коју је блаогизволео одредити и поставити високо-преосвештени АЕ. и Митрополит господин Николај Мандић, на основу ad hoc рециповане уредбе о оспособљењу катихета на средњим школама у оксегу српске Митрополије Карловачке (од 21. септембра 1895. Ad. M. 618. Син. 33. ex 1895), полагао је 4 и 5 децембра о. г. српски православни катихета Велике Гимназије Сарајевске јеромонах *Владимир Боберић* катихетски испит и положио је и усмени и писмени испит са врло добрим успехом, те је једногласно проглашен за оспособљеног катихету за средње школе. Председник комисије је ректор Богословије у Рељеву г. протојереј *Милош Лалић*, а остали чланови комисије су: г. г. професори Богословије протосинђел *Петар Зимонић* и *Рад. Калембер*, те конзисторијални саветник јереј г. *Димитрије Јанковић*.

У Србији

(Одликovan уметник.) Вајар *Сима Роксандић* одликован је орденом Св. Саве петогa степена.

(Коларчева Задужбина.) — Према извештају одбора Коларчеве Задужбине, фонд тога великогa добротвора српске просвете, који стално напредује од приплода готовине, износи у овој години суму од 1,581.963.60 динара. Кад се од те укупне имовине одбије капитал фонда за књижевност у 214,622.41 дин. онда се као резултат добија сума, до које је нарастао капитал фонда за српски универзитет 1,367.341.19 динара.

У Старој Србији.

(Кандидат за Рашко-Призренског Митрополита.) Кандидатом за упражњено место Рашко-Призренског митрополита истичу архимандрита *Николићора Перића*, који се налази већ подуже времена на

служби при Патријаршији у Цариграду. Родом је из Панчева. —

(† Митрополит Дионисије.) Поводом скоре смрти блаженоупокојеног митрополита Рашко-Прмзренско *Дионисија*, донео је орган Цариградске Патријаршије у потоњем броју веома крaсан некролог, у ком се цене и узносе врлине покојникове и вели, да је смрт митрополита Дионисија велики губитак за цркву.

У Русији.

(200-годишњица укинућа патријараштва у Русији.) 15. октобра 1700 г. умро је последњи патријарх руски Адриан. После њега патријарашка катедра остала је непопуњена, јер је митрополит Рјазански Свеван Јаворски именован био само „мѣстоблостителемъ патријаршаго престола,“ — а после, 21. год. уведена буде Синодална Управа.

(Друштво наравствености.) — У Петрограду је установљено друштво за помагање младим људима, да могу доћи до наравствености и телесногa развитка. Оно већ има 600 чланова, младих људи од 20—24 год., већином државних и приватних чиновника, а број им непрестано расте. Друштво је устројило течаје нових језика, књиговодства и стенографије, који привлаче многе слушаоце. Старајући се да младеж одврати од празних забава у празничне дане, друштво удешава за своје сталне чланове књижевно музичке-вечери и религијозно-наравствене беседе познатих богослова и проповедника.

(Руске народне песме.) Петроградско Географско Друштво изашиље сваке године по комисију у коју губернију у царевини, да тамо купи народне песме. У години 1899. послало је у Пермску губернију компонисту Некрасова и Статскогa саветника Истомина. Ови су се вратили са одабране 52 мелодије, које сољаци певају у цркви и у разним приликама у животу, нарочито пак у сватовима и о празницима. У овој збирци нема ниједне песме уз пиће, ма да сељаци тамо троше многу ракију. Кад у пољу раде, скоро непрестано певају сложено у хору. Многе младе сељанке бациле су у чудо оба испитивача лакоћом, са којом су одмах спевале песму и мелодију јој дали, ма о каквом предмету, који су им они били задали.

Разне белешке.

(Колико је далеко сунце од земље?) Као што је познато, научари тврде да је сунце удаљено од земље 20 милијона географских миља. Једна географска миља има 7,420.439 метара. Брзи возови прелазе прозечно за сат 6½ миља, но да узмемо

да прелази и више — округло 10 миља за сат, онда ће за дан и ноћ да пређу 240 миља, за 10 дана 2400 миља, за 100 дана 24.000 миља, а за 400 дана 96.000 миља. Но узмимо округло и већу меру — 100.000 миља — да брзи возови могу прећи за годину дана (360 у место 400 дана), онда би брзи воз могао да пређе за десет година тај пут од 20 милијона миља требале би му да путују непрекидно 200 година. Дакле пуних 200 година требао би брзи воз да јури непрекидно, па да пређе даљину пута од земље до сунца. Ето толико је далеко сунце од земље!

(Проналазак новог одломка из „Јеванђеља Јегипатског“.) — Професорима Штрабуршкога универзитета Шнигелбергу, и Јакобију пошло је за руком да нађу у Кајру, међу папирусима, два одломка из „петог“ Јеванђеља, којих је оригиналност и важност, после дужег брижљивог испитивања, сад већ утврђена.

Проф. Шмит види у тим рукописима Коптски превод (из V. века по р. Хр.) Јеванђеља, које је написано у II. в. на грчком језику. Проф. Јакоби мисли, да су ово одломци из „Јеванђеља Јегипатског“, које спомиње Ориген, бл. Јероним, грчки историк Теофилакт, и о којем имамо нека сведочанства у списима св. Иполита и св. Епифанија.

У једноме од њих налази се нова верзија приче о Христу у Гециманском Врту; у другом прича, на жалост непотпуна, о Васкрсењу.

Проф. Харнак, знаменити германски коментатор и зналац библијских списа, већ је пређе изрекао мњење, да је папирус, који садржи „Изреке Христове“ (пронађен још пре неколико година) један део или одломак из „Јеванђеља Јегипатског“? И проф. Јакоби је за ту протезу. Он изриком претпоставља, да папирус са „Изрекама Христовим“ и пронађени одломци Јеванђеља потичу из једног истог рукописа, који су предаваоци, ради својих смерова, разделили на неколико делова.

(„Страник“, новем. 1900).

С. П.

Читуља.

† Јереј Лазар Киријак
парох у Вајши.

Преминуо је у Господу дана 20. децембра о. г. у 28 години свога живота. Рођен 1873. а рукоположен 1898. Покојник је са одличним успехом свршио Богословско Училиште у Карловцима и одликовао се лепом спремом. Да му је било века, својом спремом могао је много добра учинити.

Лака му земља и в'чнаа паматъ!

Важнији руски богословски листови.

1.) Труды Киевской духовной Академіи. Излазе у месечним свескама од 10—15 табака. Доноси чланке из свих наука што се предају у К. Д. А. удешене за ширу читалачку публику. Као прилог добијају пуенлатници бесплатно преводе дела бл. Јеронима и бл. Августина. Цена ван Русије 8 рубаља годишње. Адрес: Въ редакцію журнала „Труды Киевской Академіи“ въ г. Кіевѣ (Ильинская, д. №. 5.)

2.) Вѣра и Разумъ. Излази сваких 14 дана у свескама од 10 и више табака. Доноси чланке из савремене црквено-богословске и филозофске струке. Цена ван Русије 12 рубаља годишње. Адрес: Въ редакцію журнала „Вѣра и Разумъ“ въ Харьковѣ (духовная семинарія).

3.) Богословскій Вѣстникъ. Излази месечно у књигама по 15 и више табака. Доноси чланке из богословских наука и савременог цркв. живота, преводе дела светих отаца и др. Цена за све (ван Русије) 9 рубаља годишње. Адрес: Сергіевъ посадъ, Московской губерніи. Въ редакцію Богословскаго Вѣстника“.

4.) Душеполезное чтеніе. Излази месечно у свескама од 3—4 табака. Цена 4 руб. годишње. Адрес: Москва. Въ редакцію журнала „Душеполезное чтеніе“ при церкви св. Николая въ толмачахъ.

5.) Воскресенный день. Илюстрован духовни журнал. Излази сваке недеље са многим прилозима. Цена годишње 4 руб. + поштарина за стране земље. Адрес: Журналь „Воскресенный день“ Москва. Милицкая ул., д. Николаевской церкви.

6.) Вѣра и церковь. Излази у 10 свезака годишње по 8—10 табака. Цена је годишње 6 руб. Адрес: Священнику Јосипу Ильичу Соловьеву редактору — издатею журнала „Вѣра и церковь“, Москва, Остоженка, здавіе лица въ намягъ Цесаревича Николая.

7.) Руководство для Сельскихъ пастырей. Излази месечно с разним прилозима. Цена годишње 6 руб. Адрес: Кіевѣ въ редакцію журнала „Руководство для сельскихъ пастырей“.

8.—9.) Церковный Вѣстникъ и Христіанское чтеніе. Издаје С.-Петербургская Дух. Академія. С прилогом: Полное Собраніе твореній св. Иоанна Златоуста. Ц. В. излази недељно на 1 табаку, Х. Ч. месечно на 10—12 табака, дела св. Ј. Злат. годишње до 60 табака. Цена изван Русије: за оба журнала с прилогом годишње 11 руб. 50 коп., за један ма који журнал 7 руб., с прилогом 9 р. 50 коп. Нови претплатници могу добити Зла-

тоуство дела, шест томова по 2 руб. 50 коп. Адрес: Въ редакцію „Церковнаго Вѣстника“ и „Христіанскаго чтенія“ въ С.-Петербургѣ.

10.) **Странникъ.** Излази у месечним књигама од 10—12 табака. Преплатници добијају годишње 2 тома по 30—45 табака бесплатно „Общедоступная Богословская Библиотека“, од које су до сад изишла капитална дела: 1.) *Ж. В. Толмачева правосл. Собеседовательное Богословіе* (диспозиције за проповеди на сва недељна Јеванђелија) у 4 тома, 2) *Исторія Христіанской церкви въ XIX вѣкѣ.* (I. том), а у будуће ће изаћи сте II. том, те *Богословская энциклопедія* у 10 томова. Цена за журнал с прилозима годишње изван Русије 10 руб. (прилози сами за се 2 р. 50 коп. за сваки том). Нови преплатници могу добити до сад изишле прилоге за 1 руб. по тому. Адрес: Въ редакцію духовнаго журнала „Странникъ“ С. Петербургѣ, Невскій проспектъ, д. 182.

Свима сарадницима „Српског Сиона“.

Свима поштованим и драгим сарадницима овога листа, нека је усрдна хвала на њиховој сарадњи, којом су овај лист и ове године, потпомогли; њега помагали, а свој дуг општем добру одуживали. Молимо их, да своју љубав и сарадњу не ускрате „Српском Сиону“ ни од данас.

У очи Рождества Христова и на растанку са 1900 годином, а деветнаестим веком, кличемо им: Христос се роди, сретна вам Нова Година и улазак у двадесети век.

Уредништво „Српског Сиона“

Књижевне вести.

Г. Мита Нешковић. кр. жуп. школски надзорник у Беловару и познати наш педагошки књижевник, наунио је да покрене листић: „Наша Прошлост“, која ће у згодним и за свакога приступачним изводима из радова наших угледних књижевника доносити 1. одабране слике и црте из српске народне повести; 2. путописне црте и занимљивије описе земаља и крајева, у којима наш народ живи. Листић ће излазити 15. дана свакога месеца, уз годишњу цену од 2 круне, а погоднију од 1 круне. Вересија је савршено искључена. Претилату ваља послати на г. Миту Нешковића у Беловар, до конца ове године по стар. календару, јер ће лист имати врло малу залиху тако, да ће се — кад већ почне излазити — тешко моћи добити сви бројеви. Одзив народа и мера заузимљивости наше интеллигенције решиће, да ли ће ово

подузеће моћи доносити користи ширим, или само скученијим народним слојевима.

Српска Књижевна Задруга пружа својим члановима најмање 6 тврдо укоричених књига сваке године. До сада је издала осам кола са 57 књига, а то је за 7 година по 7 књига и за 1 годину 8 књига (VI. коло). Чланови Задругини дијеле се на добротворе, осниваче и улагаче. *Добротвори* плаћају један пут за увијек К 150., а могу тај улог уплатити и у три године, плативши сваке године К 50; *оснивачи* плаћају К 10 кроз двадесет година, а последије двадесет година плаћања постају добротвори те и на даље књиге добивају, за које више не уплаћују; и *улагачи* који редовно плаћају 6 круна годишње. Поред ових издања — издаје Задруга још и „Забавник“, у ком су преводи најпризнатијих писаца стране литературе, и стаје за Задругаре К 4, а за незадругаре К 7; добротвори и оснивачи добивају још на „Забавник“ лијене и укусне корице бесплатно.

Новац за Српску Књижевну Задругу шаље се г. Мили Маравићу, Загреб (Duga ulica br. 8.) из свих крајева осим Бачке, Баната и Сријема, из којих повјерено је премаће новаца Српској Манастирској Штампарији у Ср. Карловцима, или пак непосредно Управи Српске Књижевне Задруге у Београду. Кома је гдје наручије, тамо може и новац слати. А за све остале даје упуте г. Никола Ст. Кукић, администратор Задругин у Загребу (Samostanska ul. br 18.) који ће и књиге разашилати.

Нове књиге.

Књижевни радови изабраног Скопљанског митрополита архимандрита Фирмилијана, књига шеста **Догматичко Богословље** (лекције) *други део*. Ср. Карловци Српска Манастирска Штампарија 1900., стг. 1-200 цена 1 круна 20 филира. Чист. разговатан и лак слог правилан језик и лепа штампа препоручују и овај други (завршни) део Догматичкога Богословља. Особиту пажњу привлаче на дотичним местима уметнуте разлике неких догмата иних вера, чиме се и негативним путем потврђује да је православна црква највернија чуварица чистог учења хришћанске вере.

Јавна захвала.

Благородни госп. *Евген Думча*, градоначеоник Сентадрејски и уважени посланик српског нар. цркв. сабора, познати српски родољуб и прослављени добротвор српских школа у Будимској епархији, сетио се и ове долепотписане сиромашне општине даровавши јој 100 Круна, слови: једну стотину Круна, на оправљање школског здања и набаву учила; на ком се дару општина

побуђена налази јавно захвалити: Хиљадили се
такови родољуби! Нашем пак добротвору нека
благ Бож даде среће и здравља.

„Што год радио, нек му светло буде,
„Што даровао, нек му свето буде!“

Српска православна општина: Српски Хидош
(Барања) 13. децембра 1900. год.

Владимир Циковић Георгије Живанић
тутор. председник.

Вукосава Туцаковић
срп. нар. учитељица.

Јавна благодарност.

Недељко Новковић и супруга му Ана даро-
ваше нашем храму св. О. Николаја леп полилеј
са 6 свећа, те завесу на двери од љубичаста
сомота са златним ројтама и кандило пред св.
Троицу, а Ђока Манастирчевић даде о свом трош-
ку старо велико св. Јеванђеље увезати, оков очи-
стити и посребрити, да је данас као ново.

Црквена општина ова топло им се захваљује
и Господу Богу моли за здравље срећу и дуг
живот им.

У Шуљму, 1. децембра 1900. год.

Јаша Бошковић Живан Јуришић
перовођа. председник.

Михаил Филиповић
јером. парох. адм.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

К. 2666/414 ex 1900.

С Т Е Ч А Ј. 182 1—8

На упражњено место пароха у Бајши са ко-
јом је скопчана плата VI. разреда, овим се рас-
писује стечај компетенти имају, своје добро
инструирани молбенице путем претпостављених
им области до 12 јануара по старом 1901 кон-
зисторији овој поднети.

Из седнице епархијске конзисторије бачке
држане у Новом Саду 22 децембра 1900 године.

Председништво.

Ш. С. 519./414. ex 1900.

О Г Л А С. 181 1—1

Управа српске учитељске школе сомборске
издала је Павлу Ђосићу учитељу у Беодри дне
8. (21) децембра 1900. бр. 56. дупликат изгу-
бљене учитељске дипломе од 29. јуна 1888. бр.
16. ковим ништавом проглашује.

Из седнице срп. прав. нар. школског савета,
држане у Карловцима 18./31. децембра 1900.
године.

Др. Лаза Секулић с. р.
нар. цркв. тајник.

С Т Е Ч А Ј. 175 3—3

На српској православној вероисповедној шко-
ли у Потпорњу код (Вршца) расписује се стечај
Плата је учитељу 800 круна, 16 круна за
пероводство, слободан стан са 2 собе, комором
и лепом баштом са засађеном лозом.

Дужности су учитеља, наредбом од 1872. го-
дине, рок стечају 14. јануара Свети Сава, ког
ће се дана и избор обавити.

Молбенице ваља послати на долу потписаног
председника.

Из седнице Црквено Школског Одбора држане
у Потпорњу дана 4. (17.) децембра 1900. год.

Крста Јунгић Коста Костадинов
пр. учитељ и перовођа. Цркв. Школски председник.

Број 997,1002/К. зап. 593. ex 1900. 179 2—3

С Т Е Ч А Ј.

На парохију VI. класе у В. Мучни са роком
до 15. (28.) јануара 1901.

Молитељи имају своје правилно инструирани
молбенице надлежнијем путем до горе стављеног
рока епархијској конзисторији овој поднијети.

У Пакрацу, 22. новембра (5. децембра) 1900.
Епархијска Конзисторија Пакрачка.

Број К. 705,706. ex 1900. 180 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради сталног попуњења упражњених паро-
хијских места, у Јозефову П. плаћевног разреда
и у Нађфали VI. плаћевног разреда расписује
се овим стечај с пријавним роком путем над-
лежних претпостављених власти код потписане
епархијске конзисторије до 21. јануара 1901. г

Из седнице епарх. конзисторије држане у
Темешвару 12. (25.) децембра 1900. год.

Н и к а н о р
Епископ.

Број 1054/К. зап. 621. ex 1900. 178 2—3

Е Д И К Т.

Овим се позива Марија Новковић рођена
Груић из Соколовца, сада непозната боравишта,
да у року од 3 месеца по првом уврштењу
овога едикта, пријави епархијској Конзисторији
овој садање своје боравиште, јер у противном
случају бити ће њој на трошак именован заступ-
ник и поведена бракоразводна парница и без
ње окончана.

У Пакрацу, 22. новембра (5. децембра) 1900.

Епархијска Конзисторија Пакрачка.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ТВОРНИЦА СРПСКО-ПРАВОСЛ. ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

МИЛАНА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ, Фрање Деака трг бр. 2.

Препоручује најчистије своју творницу слав. српским црквеним општинама и јавља да израђује строго по нашем црквено-православном типу све ствари које у ту стругу спадају, а за солидну израду као и за умерене цене јамчим. Примера ради наводим овде поједине артикле и цене им; као:

ОДЕЖДЕ светле од фор. 30, 35, 40, 50, до 100 фор. Одежде од правог свиленог дамаста и голдрајха од фор. 80, 100, 120 до 150 фор. и т. д. Одежде црне од 25—70 фор. — **ЦРКВЕНИХ БАРЈАКА** од фор. 20, 25, 40, 50 до 60 фор. — **ЦРКВЕНИХ МАЛИХ ЛИТИЈА** од фор. 60, 80, 100 до 140 фор. — **ЦРКВЕНИХ ВЕЛИКИХ ЛИТИЈА** од фор. 140, 180, 220, 300, 400 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНО НЕБО** од фор. 90, до 200 фор. с са чистим златом извезено на најфајнијој кадифи од фор. 400—1000 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНЕ КАДИОНИЦЕ** од фор. 12, 15, 18, 28 до 30 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ РИПИДА** од фор. 10, 14, 17, 20 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ КАНДИЛА** од фор. 6, 8, 10, 12, 15 фор. — **ЦРКВЕНИХ ЗАВЕСА ЗА ДВЕРИ** од фор. 6, 8, 10, 15 до 20 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ ЗАСТИРАЧА ЗА ЧАСНЕ ТРПЕЗЕ** од 12, 16, 20, 30, 40, 50, 60 фор. и т. д. — **ЦРКВЕНИХ НАЛОЊА** од фор. 8, 12, 16, 20, 30, 40 фор. итд. — **СВЕТИХ ПРАВОСЛ. ИКОНА** (по строго правосл. типу) од фор. 6, 8 до 12 фор. све масном бојом и руком израђене.

Даље част ми је препоручити преч. г. свештеницима шешира, камилавки, ћелепуша и појасева. — На захтевање п. н. муштерији шаљем бесплатно и франко нацрте, мустре и прорачуне.

90 16—28

БРЗОЈАВ

176 2—

ХРИШЋАНСКЕ ПОЗЛАТАРСКЕ РАДИОНИЦЕ И СТОВАРИШТА ЗА СРП. ПРАВ.

ЦРКВЕНЕ УТВАРИ

ЛУЈА ТАУША

у Новом Саду, Дунавска улица, Код Златног Крста.

Због нагомиланог стоваришта продајем све

ИСПОД ФАБРИЧНЕ ЦЕНЕ.

Спустистио сам цене целокупних одејенија знатије

пређе фор. 50, 60, 70, 90, 100,

а сада само фор. 28, 30, 35, 45, 50.

Рипида масном бојом израђене иконе од лима waschgold позлата 7 ф. 50 ж (или 15 круна) и месинг политирано 10 фор. 50 и. (или 21 круна).

фор. 28, 35, 45, 50,

Надаље барјаке, литије, неба, стихаре и осталих свих ствари и одејенија црквених утвари по јефтиној цени.

Мој Велики Илустровани Ценовник разашилем франко уз пошиљку 1 круне у поштанским маркама.

У својој радњи искључио сам обичај путујућег препродавца и то само с тога, што сам рад пошт. муштерију јефтиније послужити а и осим тога су тиме све могуће неприлике између купца и продавца отклоњене.

Молим иштите мустре за одежде, литије, барјаке, стихаре и т. д.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије prima претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. — 598/9.